

งาน EARTH JUMP 2026 : A Bridge to Empowered Actions

วันอังคารที่ 9 มิถุนายน 2569 เวลา 11.00 – 11.20 น.

ณ พารากอน ฮอลล์ ชั้น 5 ศูนย์การค้าสยามพารากอน

สวัสดีครับ แขกผู้มีเกียรติทุกท่าน

วันนี้ผมรู้สึกยินดีอย่างยิ่งที่ได้มาร่วมงาน “Earth Jump 2026” และขอขอบคุณธนาคารกสิกรไทยที่ให้เกียรติธนาคารแห่งประเทศไทยมาร่วมเสวนาเป็นปีที่ 4 แล้ว และเช่นเดียวกันทุกครั้งก็ได้เห็นถึงพลังความมุ่งมั่นของทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในทุก ๆ ปี

[บทนำ]

ทุกปีเราพูดถึงความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ความเสี่ยงในอนาคต แต่เป็นความจริงที่กระทบเศรษฐกิจและกระทบความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในวันนี้ผมไม่ได้ชวนทุกท่านมามองดูเฉพาะความเสี่ยง แต่อยากชวนมองว่า การเปลี่ยนผ่านด้านสิ่งแวดล้อมถือเป็นโอกาสสำคัญหนึ่งในการยกระดับศักยภาพของธุรกิจและประเทศไปพร้อมกัน

ผมขอฉายภาพที่ใกล้ตัวเรามากขึ้น เมื่อปีที่ผ่านมา เหตุการณ์น้ำท่วมขนาดใหญ่ สร้างความเสียหายมากกว่า 15,000 ล้านบาท กระทบครัวเรือนและธุรกิจจำนวนมาก และหากเรามองไปที่ภาพที่ใหญ่ขึ้น ในระดับโลก ภาพจะยิ่งชัดเจนขึ้น องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (WMO) เตือนว่าในปีนี้มีโอกาสสูงถึง 98% ที่จะเกิด *Super El Niño* ซึ่งจะกระทบผลผลิตภาคเกษตรที่นำไปสู่แรงกดดันต่อราคาอาหาร และทำให้ปัญหาฝุ่น PM2.5 ในหลายพื้นที่มีความรุนแรงยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำก็เร่งตัวขึ้นอย่างมาก เราเผชิญ “กติกาใหม่” เช่น EU Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) ที่เริ่มนำมาใช้จริงแล้ว ซึ่งไม่ได้กระทบเฉพาะผู้ส่งออกรายใหญ่ แต่ครอบคลุมทั้งห่วงโซ่อุปทานที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกัน นักลงทุนทั่วโลกให้ความสำคัญกับข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในส่วนของ carbon footprint มากขึ้น นอกจากนี้ การปรับเป้า net zero ของประเทศไทยให้เร็วขึ้น 15 ปี ยังเพิ่มความท้าทายให้ทุกภาคส่วนต้องเร่งปรับตัวตั้งแต่วันนี้ บริษัทที่ไม่สามารถตอบโจทย์ด้าน *climate risk* อาจเผชิญปัญหาความสามารถในการแข่งขัน และมีต้นทุนทางการเงินที่สูงขึ้น ขณะนั้นเองการเผชิญกับต้นทุนพลังงานที่สูงขึ้นจากความขัดแย้งในตะวันออกกลางที่ยังไม่จบสิ้น ยิ่งตอกย้ำว่าประเทศไทยที่ยังพึ่งพาพลังงานฟอสซิลกว่า 70% ของการผลิต

ไฟฟ้า¹ จำเป็นต้องจัดการโดยจริงจัง เรามีตัวอย่างจากต่างประเทศในยุโรปที่มีสัดส่วนพลังงานไฟฟ้าสะอาดมากกว่า 50% ท่ามกลางแรงกดดันที่ถาโถมเข้ามา “พร้อมกัน” จากความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงและถี่ขึ้น กติกาโลกใหม่ และข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของประเทศ จากการเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ ผลสภาพพื้นตัวซ้ำ ความเหลื่อมล้ำ และเศรษฐกิจที่กระจุกตัว หากงาน Earth Jump คือการก้าวกระโดดสู่ออนาคตที่ยั่งยืน สิ่งที่ต้องทำคือ สะพาน ที่เชื่อมความตั้งใจไปสู่การลงมือทำจริง และแปลเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้เป็นผลลัพธ์ที่จับต้องได้ คำถามจึงไม่ใช่เพียงว่าไทยต้องปรับตัวหรือไม่ แต่ที่สำคัญกว่านั้นคือ เราจะปรับตัวอย่างไรให้ทัน และใช้โอกาสนี้ช่วยยกระดับศักยภาพของเศรษฐกิจไทยไปพร้อมกัน

ด้วยเหตุนี้ ภาคการเงินและภาคเอกชน ภายใต้คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) จึงร่วมกันผลักดันแนวคิด **“Reinvent Thailand”** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครื่องยนตการเติบโตเศรษฐกิจใหม่ ยกกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการ **ปรับตัวสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอีกหนึ่งยุทธศาสตร์สำคัญของ Reinvent Thailand** แต่การมียุทธศาสตร์เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ จำเป็นต้องทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ภาคการเงินจึงเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่สุด เสมือนเป็น “สะพาน” ที่จะช่วยประสานแรงขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านนี้

[บทบาทภาคการเงิน]

เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมาย Net Zero ในปี 2593 ได้ตามกำหนด เรายังต้องการเงินทุนเพื่อสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (mitigation finance) เฉลี่ยปีละ 5-7 แสนล้านบาท โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมและเกษตร² ไม่เพียงเท่านั้น ไทยยังต้องการเงินทุนเพื่อการปรับตัวต่อภัยทางธรรมชาติ (adaptation finance) ราว 160,000 – 190,000 ล้านบาทต่อปี แต่ปัจจุบันมียอดเฉลี่ยเพียงประมาณ 30,000 ล้านบาทต่อปีเท่านั้น³ ช่องว่างเหล่านี้ชี้ชัดว่า การเปลี่ยนผ่านครั้งนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ หากภาคการเงินไม่เข้ามาสนับสนุนการระดมทุน ลดข้อจำกัด และสร้างแรงจูงใจให้ภาคธุรกิจปรับตัวได้จริง

ที่ผ่านมา ธนาคารแห่งประเทศไทย มุ่งมั่นที่จะให้ภาคการเงินเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านของภาคธุรกิจผ่าน**การผลักดันทั้งในระยะสั้น และระยะยาว** มาอย่างต่อเนื่อง

สิ่งสำคัญ คือ การเปลี่ยนผ่านจะสำเร็จได้นั้น แต่ละภาคส่วนทำเองคนเดียวไม่ได้ ภาคธุรกิจต้องมีความพร้อม ภาคการเงินมีเครื่องมือสนับสนุน และที่ขาดไม่ได้เลยคือภาครัฐที่ต้องช่วยลดอุปสรรคและระเบียบที่ไม่จำเป็น รวมถึงสร้างความชัดเจนและความมั่นใจว่าการเปลี่ยนผ่านจะเกิดขึ้นจริงอย่างต่อเนื่อง หน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยจึงไม่ได้เพียงผู้กำกับดูแลภาคการเงิน แต่รวมถึงการช่วยสร้างระบบนิเวศน์และกลไกที่ช่วยให้ทุกภาคส่วนร่วมกันลงมือปรับตัวได้จริง

¹ สถิติพลังงานไฟฟ้าของประเทศไทย : รายงานสถานการณ์การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ของประเทศไทย ปี 2566

² ศูนย์วิจัยกรุงศรี (2569)

³ ข้อมูล adaptation finance จากแหล่งข้อมูลระดับโครงการและระดับองค์กรที่เปิดเผยต่อสาธารณะกว่า 670 แหล่ง, PIER (2568)

[การผลักดันระยะยาว]

ในระยะยาว บทบาทสำคัญของธนาคารแห่งประเทศไทย คือ การวางรากฐานสำคัญ ของ Green Ecosystem เพื่อให้ภาคการเงินสามารถสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ทั้งในมิติของการยกระดับความพร้อมของสถาบันการเงิน และในขณะเดียวกันได้ทำงานร่วมกับหลายหน่วยงานในการสร้างมาตรฐานกลางที่เรียกว่า Thailand Taxonomy เพื่อใช้เป็นภาษากลางด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศ

ที่ผ่านมา เราเห็นสถาบันการเงินไทยผนวกมิติด้านสิ่งแวดล้อมเข้าไปในกระบวนการทำธุรกิจ ขณะเดียวกันสถาบันการเงินมีการทำ Climate Stress Test รวมถึงการตั้งเป้าสินเชื่อเพื่อความยั่งยืน ที่ท้าทายมากยิ่งขึ้น ซึ่งธนาคารขนาดใหญ่หลายแห่งได้ปรับเปลี่ยนขึ้นกว่าเท่าตัว

ในช่วงที่ผ่านมา พัฒนาการสำคัญล่าสุด คือธนาคารขนาดใหญ่ทุกแห่งได้จัดทำ **transition plan** แล้ว ซึ่งช่วยให้ธนาคารมีเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ชัดเจน โดยเริ่มจากกลุ่มลูกค้าในภาคพลังงานก่อน เนื่องจากเป็นภาคธุรกิจที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นอันดับต้นและต้องเร่งปรับตัวเพื่อบรรลุเป้าหมาย Net zero ของประเทศ ซึ่งในระยะต่อไป จะขยายให้ครอบคลุมภาคธุรกิจอื่นต่อไป พร้อมกันนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ระหว่างทำโครงการ Pilot Climate Stress Test เพื่อยกระดับความสามารถของธนาคารพาณิชย์ในการประเมินความเสี่ยง จากการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำได้ดีขึ้น จากกฎเกณฑ์เกี่ยวกับภาษีคาร์บอนที่กำลังจะมา ตลอดจนพฤติกรรมผู้ผลิตและผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป

ในเชิง project based นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เปิด **Enhanced Regulatory Sandbox** เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถทดลองนวัตกรรมใหม่ ๆ ด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบการกำกับดูแลความมั่นคง สถาบันการเงินที่เหมาะสม โดยเน้นบริการที่ช่วยสนับสนุนการปรับตัวนอกเหนือจากการให้เงินทุน เช่น การพัฒนาบริการที่เกี่ยวข้องกับตลาดคาร์บอนเครดิต ซึ่งจะช่วยเติมเต็ม Green Ecosystem และช่วยการเปลี่ยนผ่านของภาคธุรกิจอย่างครบวงจร

[การผลักดันระยะสั้น]

ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ปี 2567 ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้จัดทำ **โครงการ Financing the transition** ร่วมกับธนาคารพาณิชย์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ช่วยให้ภาคธุรกิจโดยเฉพาะ SMEs เริ่มปรับตัวด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างค่อยเป็นค่อยไป เป็นเรื่องน่ายินดี ที่ ณ สิ้นปี 2568 สินเชื่อภายใต้โครงการนี้ได้ช่วยธุรกิจกว่า 700 รายในภาคเศรษฐกิจสำคัญ เป็นวงเงินกว่า 160,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ประสพการณ์จากโครงการนี้ให้บทเรียนเราว่า การสนับสนุนการปรับตัวของภาคธุรกิจให้เกิดขึ้นได้จริง การเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะธุรกิจยังต้องอาศัยทั้งความตระหนักรู้ องค์ความรู้ด้านการปรับตัว และการสนับสนุนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควบคู่กันไป

ด้วยเหตุนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย จึงได้ต่อยอดโครงการจากเดิมที่เน้นเฉพาะด้านเงินทุน ไปสู่การสนับสนุนแบบครบวงจร หรือ **total solutions** ที่ครอบคลุมทั้งด้านเงินทุน และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จำเป็น ตลอดเส้นทางการปรับตัวของธุรกิจ

เมื่อเดือนเมษายนที่ผ่านมาธนาคารแห่งประเทศไทย ได้เปิดตัวโครงการ **Financing the Transition : Green Solutions for Hotels** ที่จังหวัดภูเก็ต โดยร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ที่สนับสนุน Platform การจัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแก่ภาคโรงแรม และกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ที่ดูแลมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของโรงแรม เพื่อทำให้เกิด “total solutions” ให้ผู้ประกอบการ

เราเริ่มจากธุรกิจโรงแรมก่อนเพราะเป็นภาคธุรกิจสำคัญที่เผชิญแรงกดดันให้ต้องเร่งปรับตัวชัดเจน และสอดคล้องกับแนวคิด Reinvent Thailand โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะขยายผลแนวทางนี้ไปสู่แต่ละภาคเศรษฐกิจสำคัญต่อไป

นอกจากนี้ ที่ผ่านมามาตราฐานได้ออกมาตรการเสริมหลายด้าน เพื่อช่วยให้ภาคธุรกิจโดยเฉพาะ SMEs สามารถเข้าถึงสินเชื่อเพื่อการปรับตัวได้มากขึ้น ได้แก่ มาตรการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของธนาคารออมสิน “**โครงการ GSB พลิกฟื้นธุรกิจไทย**” วงเงิน 100,000 ล้านบาท ต่อมาคือ **แนวทางและเกณฑ์การพิจารณาสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงสินเชื่อ** เช่น **โครงการ SMEs Secure+ “มีทรัพย์สินเพิ่ม เติมสภาพคล่อง”** ที่ให้สถาบันการเงินพิจารณามูลค่าหลักประกันควบคู่กับกระแสเงินสดของลูกหนี้ได้ ซึ่งจะช่วยให้ SMEs ที่มีหลักประกันมีโอกาสได้รับสินเชื่อเพื่อการปรับตัวมากขึ้น นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย ยังอยู่ระหว่างพิจารณาผ่อนผันการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit: SLL) เพิ่มเติม เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถสนับสนุนเงินทุนแก่ธุรกิจขนาดใหญ่ในการขับเคลื่อนโครงการสีเขียวได้มากขึ้น และล่าสุด คือ **การเพิ่มกลไกการแชร์ความเสี่ยงเพื่อให้สถาบันการเงินมีความมั่นใจในการให้สินเชื่อมากขึ้น** ภายใต้ **โครงการ SMEs Credit Boost**

สุดท้ายนี้ การเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากเรามองว่าเป็นหน้าที่ของภาคส่วนใดภาคส่วนหนึ่งเพียงลำพัง เพราะนี่ไม่ใช่เพียงโจทย์ด้านสิ่งแวดล้อม แต่เป็นโจทย์ของประเทศเรา ในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ดังนั้น สิ่งที่เราต้องช่วยกันสร้างจึงไม่ใช่เพียงมาตรการหรือแหล่งเงินทุน แต่คือ “สะพาน” ที่เชื่อมจากยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติจริง และเชื่อมทุกภาคส่วนให้เดินไปข้างหน้าร่วมกัน และหวังว่าการร่วมมือและก้าวเดินไปบนสะพานนี้จะทำให้ประเทศไทยเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืนอย่างมั่นคงและแข่งขันได้ในระยะยาว

ขอบคุณครับ